

Riksdagens svar RSv 148/2018 rd — RP 201/2017 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av gränsbevakningslagen och utlänningslagen och till vissa lagar som har samband med dem

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av gränsbevakningslagen och utlänningslagen och till vissa lagar som har samband med dem (RP 201/2017 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Förvaltningsutskottet (FvUB 16/2018 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av gränsbevakningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i gränsbevakningslagen (578/2005) 20, 21, 29, 32, 33 och 38 §, 39 § 3 mom., 57 och 71 §, rubriken för 77 a § och 77 a § 1 mom. samt 79 §,
av dem 20 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 109/2018, 21, 29, 32 och 38 § sådana de lyder i lag 749/2014, 33 §, rubriken för 77 a § och 77 a § 1 mom. sådana de lyder i lag 425/2017, 39 § 3 mom. sådant det lyder i lag 554/2007, 71 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 749/2014 och 79 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 516/2013, samt
fogas till lagen nya 32 a, 33 a, 34 c—34 g, 38 a och 38 b §, till 54 § ett nytt 4 mom. och till lagen en ny 79 b § som följer:

20 §

Upprätthållande av allmän ordning och säkerhet vid gränsövergångsställen, i Gränsbevakningsväsendets lokaler och på områden som är i Gränsbevakningsväsendets besittning

Gränsbevakningsväsendet kontrollerar förarens körskick och fordons trafikduglighet samt iakttagandet av vägtrafiklagen (267/1981) vid gränsövergångsställena. Gränsbevakningsväsendet ser även i övrigt till att allmän ordning och säkerhet upprätthålls vid gränsövergångsställen, i Gräns-

Riksdagens svar RSv 148/2018 rd

bevakningsväsendets lokaler och på områden som är i Gränsbevakningsväsendets besittning när polisen är förhindrad att göra det.

Gränsbevakningsväsendet ska utan dröjsmål meddela polisen om åtgärder som inte är obetydliga och som anknyter till i 1 mom. avsett upprätthållande av allmän ordning och säkerhet.

I ordningslagen (612/2003) föreskrivs om tillsynen över efterlevnaden av bestämmelser om innehav av farliga föremål och föremål och ämnen som lämpar sig för att skada någon annan samt av bestämmelser om intagande av rusmedel.

21 §

Polisåtgärder som behövs för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet

På begäran av en polisman som hör till befälet kan Gränsbevakningsväsendet i enskilda fall sköta sådana i 33 § avsedda brådskande polisåtgärder som behövs för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet och som polisen inte utan dröjsmål kan sköta.

När en gränsbevakningsman konfronteras med en situation kan han eller hon vidta en åtgärd enligt 1 mom. även utan begäran från polisen, om åtgärden inte kan uppskjutas utan att hälsa eller egendom äventyras. Polisen ska utan dröjsmål underrättas om åtgärden. En gränsbevakningsman ska på en polisman begäran avstå från att utföra en åtgärd eller avbryta en påbörjad åtgärd.

Om en sampatrullering mellan en gränsbevakningsman och en polisman har planerats på förhand och ska anses som ändamålsenlig, får gränsbevakningsmannen utföra nödvändiga polisåtgärder på patrulleringsområdet under ledning av polisen i uppgifter som syftar till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet.

29 §

Teknisk övervakning i anslutning till gränskontroll

För genomförande av gränskontroller har Gränsbevakningsväsendet rätt att i närheten av gränsen, på finskt havsområde samt på gränsövergångsställen och i deras omedelbara närhet företa teknisk övervakning inom områden som enligt 24 kap. 11 § i strafflagen (39/1889) inte omfattas av hemfriden. Teknisk övervakning får dock inte företas på toaletter, i omklädningsrum eller på andra motsvarande platser eller i personalutrymmen eller arbetsrum som anvisats arbetstagare för deras personliga bruk. Med *teknisk övervakning* avses fortlöpande eller upprepat iakttagande eller fortlöpande eller upprepat avlyssning av fordon, fordonsförare, fotgängare eller allmänheten med hjälp av en teknisk anordning samt automatisk upptagning av ljud eller bild.

Information om teknisk övervakning på ett gränsövergångsställe och utanför gränzonen, med undantag för havsområden, ska ges genom lämplig skyltning.

Gränsbevakningsväsendet får installera teknisk apparatur för den tekniska övervakningen i gränzonen samt vid gränsövergångsställen och i deras omedelbara närhet utan tillstånd av ägaren eller innehavaren av mark- eller vattenområden. Utanför gränzonen får teknisk apparatur installeras endast tillfälligt för högst tre månader utan tillstånd av mark- eller vattenområdets ägare eller innehavare. För skada och olägenhet som orsakas av installation av teknisk apparatur betalas ersättning enligt gängse pris till ägaren eller innehavaren av mark- eller vattenområden.

Bestämmelser om registrering av uppgifter från den tekniska övervakningen i personregister och om användning av uppgifterna finns i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbe-

Riksdagens svar RSv 148/2018 rd

vakningsväsendet. Bestämmelser om teknisk övervakning vid övervakningen och trygghandet av Finlands territoriella integritet finns i territorialövervakningslagen (755/2000) och bestämmelser om teknisk övervakning för att förhindra ett brott som undersöks av Gränsbevakningsväsendet eller avvärja en fara finns i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet.

32 §

En gränsbevakningsmans befogenheter att upprätthålla allmän ordning och säkerhet vid gränsövergångsställen, i Gränsbevakningsväsendets lokaler och på områden som är i Gränsbevakningsväsendets besittning

Utöver vad som föreskrivs annanstans i lag har en gränsbevakningsman rätt att i 20 § avsedda situationer för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet vid gränsövergångsställen, i Gränsbevakningsväsendets lokaler och på områden som är i Gränsbevakningsväsendets besittning

1) spärra av, stänga och utrymma platser och områden som är i allmänt bruk eller reglera, förbjuda eller begränsa trafiken där,

2) spärra av och utrymma lokaler och områden som omfattas av offentlig frid enligt 24 kap. 3 § i strafflagen eller av hemfrid enligt 11 § i det kapitlet, om det är nödvändigt för att avvärja en fara som omedelbart hotar liv eller hälsa och de som finns på området inte annars kan skyddas; innan åtgärden vidtas ska innehavaren av lokalen eller området som omfattas av offentlig frid höras, om det är möjligt med beaktande av hur brådskande situationen är,

3) få tillträde till utrymmen eller andra platser som omfattas av offentlig frid eller hemfrid eller till andra platser som allmänheten inte har tillträde till eller till fordon och där vid behov företa genomsökning, om en gärning eller händelse som äventyrar liv, hälsa eller personlig frihet eller som orsakar betydande skada på egendom eller miljön är omedelbart överhängande eller pågår och förutsatt att åtgärden är nödvändig för att en fara eller skada ska kunna avvärjas eller för att sprängämnen, vapen eller andra farliga ämnen eller föremål ska kunna eftersökas och tas om hand,

4) befalla en folksamling att skingra sig eller flytta på sig, om folksamlingen äventyrar allmän ordning och säkerhet eller hindrar trafiken eller om personer i folksamlingen uppträder hotfullt eller annars på ett sådant sätt att det är sannolikt att de kommer att göra sig skyldiga till brott mot liv, hälsa, frihet eller hemfrid eller till egendomsbrott; åtgärderna ska om möjligt avgränsas till att gälla dem som genom sitt uppträdande orsakar behovet att skingra folksamlingen eller be den flytta på sig,

5) med maktmedel skingra en i 4 punkten avsedd folksamling samt gripa personer som tredskas, om befallningen att skingra sig eller flytta på sig inte iakttas,

6) gripa en person för att skydda denne för en allvarlig fara som utgör en överhängande risk för personens liv, fysiska integritet, säkerhet eller hälsa, om personen är oförmögen att ta vara på sig själv och faran inte annars kan avvärjas eller personen omhändertas på annat sätt,

7) på begäran av innehavaren av ett utrymme eller en annan plats som omfattas av offentlig frid eller hemfrid eller på begäran av dennes företrädare avlägsna en person som utan laglig rätt tränger sig in eller i smyg eller genom att vilseleda någon annan tar sig in eller gömmer sig där eller som inte lyder en befallning att avlägsna sig,

8) från ett utrymme eller en annan plats som omfattas av offentlig frid eller hemfrid avlägsna en person som lovligen uppehåller sig där, om personen stör andras hemfrid eller den offentliga fri-

Riksdagens svar RSv 148/2018 rd

den eller på något annat sätt orsakar betydande störning och det finns grundad anledning att befara att störningen upprepas,

9) gripa en i 7 och 8 punkten avsedd person som stör andra, om det är sannolikt att en upprepning av störningen inte kan förhindras genom att personen avlägsnas,

10) öppna ett rum, en förvaringsplats eller något annat objekt för åtgärden vid behov med maktmedel i sådana fall som avses i 3 och 7—9 punkten; när åtgärden avslutats ska objektet för åtgärden stängas på lämpligt sätt,

11) avlägsna en person från en plats, om det utifrån personens hotelser eller övriga uppträdande finns grundad anledning att anta eller utifrån personens tidigare uppträdande är sannolikt att denne kommer att göra sig skyldig till brott mot liv, hälsa, frihet eller hemfrid eller till egendomsbrott eller kommer att orsaka betydande störning eller överhängande fara för allmän ordning och säkerhet,

12) gripa en i 11 punkten avsedd person om det sannolikt inte räcker att denne avlägsnas från platsen och ett brott inte annars kan förhindras eller en störning eller fara inte annars kan avvärras,

13) skydda en person eller bevaka en plats för att förebygga eller avbryta ett sådant brott som avses i 11 punkten,

14) ta fast och som en sista utväg avliva ett djur som orsakar fara för människors liv eller hälsa eller betydande skador på egendom eller allvarligt äventyrar trafiken; ett djur får avlivas också när det skulle vara uppenbar grymhet mot djuret att hålla det vid liv.

Beslut om i 1 mom. 2 punkten avsett avspärrande eller utrymmande av ett område samt om i 3 punkten avsett tillträde till utrymmen som används för boende av permanent natur ska fattas av en gränsbevakningsman med minst kaptens eller kaptenlöjtnants grad, om detta är möjligt med beaktande av hur brådsående situationen är.

Över de åtgärder som vidtagits med stöd av 1 mom. 3 och 7—9 punkten ska det upprättas protokoll eller göras motsvarande anteckningar i någon annan handling.

32 a §

Teknisk avlyssning och optisk observation för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet vid gränsövergångsställen, i Gränsbevakningsväsendets lokaler och på områden som är i Gränsbevakningsväsendets besittning

Utöver vad som föreskrivs i 32 § och annanstans i lag, har Gränsbevakningsväsendet rätt att i 20 § avsedda situationer för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet vid gränsövergångsställen, i Gränsbevakningsväsendets lokaler och på områden som är i Gränsbevakningsväsendets besittning kortvarigt använda i 25 § 1 mom. i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet avsedd teknisk avlyssning och i 27 § 1 mom. i den lagen avsedd optisk observation trots bestämmelserna i 2 mom. i de paragraferna, om det är nödvändigt för att Gränsbevakningsväsendets åtgärd tryggt ska kunna vidtas och sådan överhängande fara avvärras som hotar den persons liv eller hälsa som vidtar åtgärden eller den persons liv eller hälsa som ska gripas eller skyddas.

Beslut om i denna paragraf avsedd teknisk avlyssning och optisk observation fattas av en anställningsberättigad tjänsteman vid Gränsbevakningsväsendet.

Riksdagens svar RSv 148/2018 rd

33 §

En gränsbevakningsmans befogenheter i polisuppdrag

I polisuppdrag för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet enligt 21 § samt för förhindrande av brott som begås i terroristiskt syfte och skötsel av särskilda situationer enligt 22 §, i Prümsamarbete och Atlassamarbete och i sådana uppgifter enligt lagen om sjöfartsskydd som ska skötas av Gränsbevakningsväsendet har en gränsbevakningsman de befogenheter som avses i 2 och 3 kap. i polislagen samt rätt att utföra sådan teknisk avlyssning som avses i 5 kap. 17 § 5 mom. i polislagen och sådan optisk observation som avses i 19 § 5 mom. i det kapitlet, om inte en polisman som hör till befälet eller polisens fältchef begränsar dem.

Vad som i 2 kap. 4 § 2 mom., 6 § 3 mom. och 8 § 2 mom. i polislagen föreskrivs om polismän som hör till befälet tillämpas vid Gränsbevakningsväsendet på gränsbevakningsmän med minst kaptens eller kaptenlöjtnants grad. Beslut om utövande av den i 5 kap. 17 § 5 mom. i polislagen avsedda befogenheten att utföra teknisk avlyssning och den i 19 § 5 mom. i det kapitlet avsedda befogenheten att utföra optisk observation i en situation som avses i 1 mom. fattas av en anhållningsberättigad tjänsteman vid Gränsbevakningsväsendet.

33 a §

Förfarandet vid teknisk avlyssning och optisk observation

När Gränsbevakningsväsendet i situationer som avses i 32 a § kortvarigt använder i 25 § 1 mom. i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet avsedd teknisk avlyssning eller i 27 § 1 mom. i den lagen avsedd optisk observation för att Gränsbevakningsväsendets åtgärd tryggt ska kunna vidtas och sådan överhängande fara avvärjas som hotar den persons liv eller hälsa som vidtar åtgärden eller den persons liv eller hälsa som ska gripas eller skyddas, tillämpas dessutom vad som i 3 kap. i den lagen föreskrivs om förutsättningarna och förfarandena för utövandet av befogenheterna i fråga samt om behandlingen av den information som inhämtats med stöd av befogenheterna.

När Gränsbevakningsväsendet i situationer som avses i 33 § använder i 5 kap. 17 § 5 mom. i polislagen avsedd teknisk avlyssning eller i 19 § 5 mom. i det kapitlet avsedd optisk observation för att Gränsbevakningsväsendets åtgärd tryggt ska kunna vidtas och sådan överhängande fara avvärjas som hotar den persons liv eller hälsa som vidtar åtgärden eller den persons liv eller hälsa som ska gripas eller skyddas, tillämpas dessutom vad som i 5 kap. i polislagen föreskrivs om förutsättningarna och förfarandena för utövandet av befogenheterna i fråga samt om behandlingen av den information som inhämtats med stöd av befogenheterna. Vad som i polislagen föreskrivs om anhållningsberättigade tjänstemän, tillämpas på anhållningsberättigade tjänstemän vid Gränsbevakningsväsendet.

Bestämmelser om tillsynen över teknisk avlyssning och optisk observation vid Gränsbevakningsväsendet finns i 62 § i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet.

Riksdagens svar RSv 148/2018 rd

34 c §

Befogenheter i uppgifter med anknytning till det militära försvaret

Gränsbevakningsväsendet har i sådana uppgifter med anknytning till det militära försvaret som avses i 25 § och som försvarsmakten ger Gränsbevakningsväsendet för att trygga Finlands territorium, befolkningens livsbetingelser och statsledningens handlingsfrihet samt för att försvara den lagliga samhällsordningen rätt att utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag vid behov använda sådan vapenmakt med krigsmateriel som är slagkraftigare än en tjänstemans personliga vapen när ett väpnat angrepp eller ett motsvarande yttre hot riktas mot Finland. Användningen av vapenmakt med krigsmateriel ska vara förenlig med internationella förpliktelser som är bindande för Finland.

34 d §

Befogenheter för värnpliktiga och dem som fullgör frivillig militärtjänst när de anlitas som förstärkning inom Gränsbevakningsväsendets verksamhet

Den som fullgör värnplikt eller sådan frivillig militärtjänst som avses i lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/1995) har, när denne anlitas som förstärkning inom Gränsbevakningsväsendets verksamhet så som avses i 30 § i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning, om det är nödvändigt av grundad anledning som anknyter till upprätthållandet av gränssäkerheten eller på grund av ett behov som uppstår i Finlands säkerhetspolitiska omgivning, under en gränsbevakningsmans omedelbara uppsikt och tillsyn tillfälligt rätt att

- 1) utreda personers identitet och uppta signalement med iakttagande av 36 § 1 och 2 mom. i denna lag och 131 § 1 och 2 mom. i utlänningslagen (301/2004),
- 2) stoppa fordon och reglera trafiken med iakttagande av 38 §,
- 3) utföra i 65 § avsedd säkerhetsvisitation som anknyter till en gränsbevakningsmans åtgärd med iakttagande av 65 a §,
- 4) genom uppmaningar och befallningar förhindra att någon som en gränsbevakningsman gripit, tagit i förvar eller som är föremål för andra åtgärder som riktar sig mot den personliga friheten avlägsnar sig, samt att utföra transporter som anknyter till dessa uppgifter,
- 5) utföra registreringsuppgifter som gäller ett brott som undersöks av Gränsbevakningsväsendet eller administrativa uppgifter som föreskrivs för Gränsbevakningsväsendet.

Den som fullgör värnplikt eller frivillig militärtjänst har inte vid utövandet av de befogenheter som avses i 1 mom. rätt att få uppgifter ur de personregister som avses i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet eller ur andra register eller informationssystem som har upprättats för myndighetsändamål.

Bestämmelser om rätten för den som fullgör värnplikt eller frivillig militärtjänst att använda nödvändiga maktmedel under en gränsbevakningsmans uppsikt finns i 35 § 2 mom. i denna lag och bestämmelser om rätten till nödvärn finns i 4 kap. 4 § i strafflagen. Bestämmelser om rätten att använda maktmedel i territorialövervakningsuppdrag finns i territorialövervakningslagen. Bestämmelser om rätten för en militärperson och militär förman att använda maktmedel finns i 23, 23 b och 23 c § i lagen om försvarsmakten (551/2007).

Riksdagens svar RSv 148/2018 rd

34 e §

Beslutsfattande om befogenheterna för en värnpliktig och den som fullgör frivillig militärtjänst

Beslut om förordnande av den som fullgör värnplikt eller frivillig militärtjänst till en uppgift som förutsätter i 34 d § 1 mom. avsedda befogenheter fattas av chefen för den regionala gränsbevakningsmyndighet vars verksamhetsområde berörs av ärendet. De åtgärder som vidtas samt deras regionala och tidsmässiga utsträckning ska specificeras i beslutet. Åtgärderna får inte överskrida vad som är nödvändigt för att upprätthålla gränssäkerheten eller på grund av ett behov som uppstår i Finlands säkerhetspolitiska omgivning.

Den som fullgör värnplikt eller frivillig militärtjänst kan förordnas att utföra en uppgift som förutsätter i 34 d § 1 mom. avsedda befogenheter endast om personen har tillräcklig utbildning för uppgiften.

34 f §

Skyldigheter och ansvar för en värnpliktig och den som fullgör frivillig militärtjänst

På den som fullgör värnplikt eller frivillig militärtjänst och som utövar i 34 d § 1 mom. avsedda befogenheter tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. I fråga om tystnadsplikt och tystnadsrätt tillämpas 17 och 17 a—17 d § i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i 80 och 80 a—80 d § i denna lag samt i skadeståndslagen (412/1974).

34 g §

Studerande på grundkursen för gränsbevakare

Vad som föreskrivs i 34 d—34 f § tillämpas också på studerande på grundkursen för gränsbevakare när de förordnas att utföra i 26 b § 1 mom. i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning avsedda andra uppgifter än sådana som ingår i utbildningen.

38 §

Stoppande av fordon och reglering av trafiken

Utöver vad som föreskrivs annanstans i lag har en gränsbevakningsman rätt att bestämma att ett fordon ska stoppas och flyttas och att flytta fordonet samt reglera trafiken, om det behövs för genomförande av gränskontroll, utförande av en polisuppgift, övervakning av utlänningar eller utförande av en säkerhetsuppgift, för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet vid ett gränsövergångsställe och på områden som är i Gränsbevakningsväsendets besittning, på grund av en trafikolycka, för sådan övervakning av användningen av fordon som Gränsbevakningsväsendet utför inom sitt ansvarsområde, för övervakning av jakt eller för förhindrande eller utredning av brott.

Riksdagens svar RSv 148/2018 rd

38 a §

Ingripande i obemannade luftfartygs och modellflygplans färd

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag har en gränsbevakningsman rätt att ingripa i ett i 2 § 1 mom. 22 punkten i luftfartslagen (864/2014) avsett obemannat luftfartygs färd och i ett i 2 § 1 mom. 21 punkten i den lagen avsett modellflygplans färd, om det är nödvändigt för upprätthållande av gränssäkerheten, för utförande av en säkerhetsuppgift eller ett sjöräddningsuppdrag eller för skydd av en synnerligen viktig verksamhet inom Gränsbevakningsväsendet.

En gränsbevakningsman har rätt att i en situation som avses i 1 mom. kortvarigt rikta sådana behövliga maktmedel och tekniska åtgärder som kan anses vara försvarliga mot obemannade luftfartyg och modellflygplan och deras fjärrstyrningsanordningar och styrnings- och kontrollförbindelser samt andra sådana delar i det system som krävs för att använda obemannade luftfartyg och modellflygplan (*helhetsystem*). Frågan om huruvida gränsbevakningsmannens maktmedel och åtgärder är försvarliga ska bedömas med hänsyn till hur viktigt och brådskande tjänsteuppdraget är, hur farlig det obemannade luftfartygets eller modellflygplanets verksamhet är, vilka resurser som står till förfogande samt övriga omständigheter som inverkar på helhetsbedömningen av situationen. Om det är nödvändigt att använda maktmedel eller vidta tekniska åtgärder ska detta ske endast i en sådan omfattning och så länge som det nödvändigtvis krävs för att utföra den uppgift som avses i 1 mom. Åtgärderna får inte orsaka mer än ringa störningar i annan radiokommunikation eller i ett allmänt kommunikationsnätets anordningar eller tjänster.

En gränsbevakningsman har rätt att behandla radiokommunikation, förmedlingsuppgifter och lokaliseringssuppgifter som har samband med fjärrstyrningen av ett obemannat luftfartyg eller ett modellflygplan i syfte att ingripa i dess färd samt för att identifiera en del i helhetssystemet för det obemannade luftfartyget eller modellflygplanet och för att fastställa den delens position. Sådana uppgifter som kan kopplas till en fysisk person och som fås med hjälp av radiokommunikation eller härrör ur förmedlingsuppgifter eller lokaliseringssuppgifter ska utan dröjsmål utplånas, om inte något annat föreskrivs i lag.

38 b §

Temporärt avbrytande och temporär begränsning av sjötrafik

Inrikesministeriet kan för högst sju dygn i sänder förbjuda eller begränsa sjötrafiken på en begränsad del av Finlands territorialvatten och på Saima kanal, om det är nödvändigt för upprätthållande av gränssäkerheten. I brådskande fall som direkt äventyrar gränssäkerheten kan beslutet fattas av chefen för den regionala gränsbevakningsmyndighet vars verksamhetsområde ärendet huvudsakligen gäller, efter att han eller hon har hört andra regionala gränsbevakningsmyndigheter vars verksamhetsområde berörs av ärendet. Inrikesministeriet ska utan dröjsmål underrättas om det beslut som fattats av chefen för den regionala gränsbevakningsmyndigheten. Inrikesministeriet kan fatta beslut om att fortsätta eller upphöra med avbrytandet eller begränsningen av sjötrafiken.

Innan ett beslut enligt 1 mom. fattas ska Trafikverket och Tullen beredas tillfälle att bli hörda, om inte situationens brådskande natur nödvändigtvis kräver att beslutet verkställs omedelbart. Trafikverket svarar för att informera berörda parter om ett i 1 mom. avsett beslut och deltar i verkställigheten av beslutet.

Riksdagens svar RSv 148/2018 rd

Ett i 1 mom. avsett beslut ska omedelbart återtas eller dess omfattning begränsas, när det inte längre är nödvändigt att avbryta eller begränsa sjötrafiken för upprätthållande av gränssäkerheten.

39 §

Rätt att röra sig på annans fastighet

I fråga om Gränsbevakningsväsendets rätt att tillfälligt använda andra fastigheter än sådana som stadigvarande används av Gränsbevakningsväsendet då detta är nödvändigt med tanke på militär övningsverksamhet, upprätthållande av gränssäkerheten eller en höjning av försvarsberedskapen gäller vad som i 14 § i lagen om försvarsmakten föreskrivs om försvarsmaktens rätt att tillfälligt använda andra fastigheter än sådana som stadigvarande används av försvarsmakten. Vad som i 3 och 4 mom. i den paragrafen föreskrivs om staben för en försvarsgren inom försvarsmakten, garnisonschefen eller den som leder övningen, tillämpas inom Gränsbevakningsväsendet på staben för Gränsbevakningsväsendet, en kommandör för en förvaltningsenhet och en gränsbevakningsman med minst kaptens eller kaptenlöjtnants grad.

54 §

Upphörande och återkallande av gränsonstillstånd

När ett behov som uppstår i Finlands säkerhetspolitiska omgivning förutsätter det, kan gränsonstillståndet för andra än de personer som avses i 53 § 1 mom. 1 och 2 punkten återkallas för högst en månad åt gången, om detta är nödvändigt för upprätthållande av gränsordningen eller gränssäkerheten. Beslutet om återkallande av tillståndet ska omedelbart återtas när det inte längre är nödvändigt. Ett i detta moment avsett beslut om återkallande av gränsonstillståndet kan delges genom offentlig delgivning enligt 55 § i förvaltningslagen (434/2003).

57 §

Gränsonsanmälan

Utöver vad som i 52 § föreskrivs om tillståndsplikt ska till gränsbevakningsmyndigheten på förhand anmälas (*gränsonsanmälan*)

- 1) användning av skjutvapen, sprängämnen eller fjäderdrivna vapen samt avverkning och röjning av skog närmare än 500 meter från gränslinjen,
- 2) flottning, fiske och körning med fordon i gränsvatten.

När ett behov som uppstår i Finlands säkerhetspolitiska omgivning förutsätter det, kan gränsbevakningsmyndigheten bestämma att en gränsonsanmälan ska göras på förhand om vistelse i gränsonen, om anmälan är nödvändig för upprätthållande av gränsordningen eller gränssäkerheten. Anmälningsskyldigheten kan påföras för högst en månad åt gången. Anmälningsskyldighet ska upphävas omedelbart när den inte längre är nödvändig. Ett beslut om anmälningsskyldighet som avses i detta moment kan delges genom offentlig delgivning enligt 55 § i förvaltningslagen.

Riksdagens svar RSv 148/2018 rd

Gränsonsansmälans görs till den regionala eller lokala gränsbevakningsmyndighet vars verksamhetsområde anmälan gäller. Gränsbevakningsmyndigheten meddelar närmare föreskrifter om hur man ska röra sig eller vistas, hur skjutvapnen ska riktas, hur mycket sprängämnen som får användas på en gång, i vilken riktning träden ska fällas och på vilket sätt samt om andra åtgärder för att förhindra oavsiktliga gränstilldragelser, om det är nödvändigt för upprätthållande av gränsordningen eller gränssäkerheten.

71 §

Begränsningar av rätten att vistas i Gränsbevakningsväsendets lokaler och områden samt vid övningar inom Gränsbevakningsväsendet

Genom förordning av inrikesministeriet får det utfärdas bestämmelser om begränsningar av eller förbud mot rätten att vistas i lokaler eller områden som Gränsbevakningsväsendet besitter, om det är nödvändigt för att förhindra fara för personer eller för att skydda en synnerligen viktig verksamhet inom Gränsbevakningsväsendet. En tillfällig begränsning av eller ett tillfälligt förbud mot rätten att vistas inom en del av ett militärt övningsområde eller en del av ett övningsområde som hänför sig till gränssäkerheten eller på en fastighet som Gränsbevakningsväsendet tagit i användning enligt 39 § 3 mom. kan för den tid övningen pågår eller fastigheten används meddelas av en gränsbevakningsman med minst kaptens eller kaptenlöjtnants grad.

En person som bryter mot ett förbud eller en begränsning av rätten att vistas i den lokal eller det område som förbudet eller begränsningen gäller kan avlägsnas därifrån. Om det är uppenbart att det inte är tillräckligt att en person avlägsnas från platsen och ett brott mot förbudet eller begränsningen inte annars kan förhindras, kan personen gripas. Den som har gripits kan hållas i förvar så länge det är sannolikt att han eller hon gör sig skyldig till brott mot förbudet eller begränsningen, dock högst i 24 timmar från gripandet.

77 a §

Handräckning och assistans av Gränsbevakningsväsendet till polisen vid bekämpning av terroristbrott

För att förhindra eller avbryta ett i 34 a kap. 1 § 1 mom. 2, 3 och 5—8 punkten eller 2 mom. i strafflagen avsett brott som begås i terroristiskt syfte har polisen rätt att på finskt havsområde och inom Finlands ekonomiska zon, på gränsovergångsställen och i närheten av gränsen få sådan handräckning av Gränsbevakningsväsendet som kräver användning av maktmedel som utnyttjar beväpning som skaffats som krigsmateriel, om detta är nödvändigt för att avvärja en överhängande allvarlig fara som hotar ett stort antal människors liv eller hälsa och det inte finns något lindrigare sätt att avvärja hotet.

Riksdagens svar RSv 148/2018 rd

79 §

Handräckning av försvarsmakten till Gränsbevakningsväsendet

Gränsbevakningsväsendet har rätt att få handräckning av försvarsmakten i form av sådan utrustning, personal och särskild sakkunskap som behövs för uppdrag som har samband med upprätthållande av gränssäkerheten i hemlandet samt uppdrag som Gränsbevakningsväsendet ska sköta enligt lagen om sjöfartsskydd, om handräckningen kan ske utan att den äventyrar utförandet av andra uppgifter som enligt lag ska skötas av försvarsmakten.

Den som ger handräckning som avses i denna paragraf har i ett synnerligen viktigt och brådskande uppdrag rätt att under en gränsbevakningsmans uppsikt använda sådana för uppdraget behövliga maktmedel som gränsbevakningsmannen med stöd av sina befogenheter ger fullmakt till och som med hänsyn till situationen kan anses vara försvarliga. Bestämmelser om rätten till nödvärn finns i 4 kap. 4 § i strafflagen.

Begäran om handräckning framställs av staben för Gränsbevakningsväsendet eller, i brådskande fall, av den förvaltningsenhet som behöver handräckning. Huvudstaben, marininstaben, flygstaben eller arméstaben fattar beslut om att ge handräckning. I brådskande fall får garnisonschefen, kommandören för ett truppförband eller en chef för en militär inrättning besluta att ge handräckning.

79 b §

Kostnaderna för försvarsmaktens handräckning

Försvarsmakten svarar själv för kostnaderna för den handräckning som försvarsmakten ger Gränsbevakningsväsendet när handräckningen är nödvändig med beaktande av uppdragets art och hur brådskande det är.

Om handräckningen binder stora resurser och drar ut på tiden så att den väsentligt försvårar de grundläggande funktionerna vid försvarsmakten eller den enhet som ger handräckningen eller orsakar betydande kostnader, har försvarsmakten rätt att få ersättning för sina direkta kostnader.

Efter att med den enhet vid Gränsbevakningsväsendet som begärt handräckningen ha förhandlat och avtalat om att verksamheten ska bli avgiftsbelagd, beslutar försvarsmakten om uttag av ersättning.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

Riksdagens svar RSv 148/2018 rd

fogas till utlänningslagen (301/2004) en ny 184 a § som följer:

11 kap.

Transportörers skyldigheter och påföljdsavgift

184 a §

Transportörers skyldigheter vid trafik över de inre gränserna

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas också vid trafik över de inre gränserna när gränskontroll tillfälligt har återinförts vid de inre gränserna i enlighet med kapitel 2 i avdelning III i koden om Schengengränserna och 15 § i gränsbevakningslagen.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet (579/2005) 14 a §, sådan den lyder i lag 111/2018, och

fogas till 19 §, sådan den lyder i lagarna 689/2009 och 751/2014, ett nytt 4 mom., till 20 § ett nytt 4 mom. och till 20 a §, sådan den lyder i lag 751/2014, ett nytt 3 mom. som följer:

14 a §

Behandling av överskottsinformation som erhållits med hemliga informationsinhämtningsmetoder

Bestämmelser om användning av överskottsinformation som erhållits med hemliga informationsinhämtningsmetoder finns i 47 och 48 § i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet och i 5 kap. 54 § i polislagen. Bestämmelser om användning av överskottsinformation som erhållits med hemliga tvångsmedel som avses i 10 kap. i tvångsmedelslagen finns i 56 § i det kapitlet.

Överskottsinformation enligt 1 mom. får registreras i de personregister som avses i 7 och 11 §.

Riksdagens svar RSv 148/2018 rd

19 §

Uppgifter om personer i fordon som passerar den yttre gränsen

De uppgifter som avses i 2 och 3 mom. ska lämnas också vid trafik över de inre gränserna när gränskontroll tillfälligt har återinförts vid de inre gränserna i enlighet med kapitel 2 i avdelning III i kodexen om Schengen gränserna och 15 § i gränsbevakningslagen.

20 §

Transportörers skyldighet att lämna uppgifter om flygpassagerare

Denna paragraf tillämpas också vid trafik över de inre gränserna när gränskontroll tillfälligt har återinförts vid de inre gränserna i enlighet med kapitel 2 i avdelning III i kodexen om Schengen gränserna och 15 § i gränsbevakningslagen.

20 a §

Transportörers skyldighet att lämna uppgifter om passagerare och besättning i fartygs- och tågtrafik

Denna paragraf tillämpas också vid trafik över de inre gränserna när gränskontroll tillfälligt har återinförts vid de inre gränserna i enlighet med kapitel 2 i avdelning III i kodexen om Schengen gränserna och 15 § i gränsbevakningslagen.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 ____ .

Lag

om ändring av lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning (577/2005) 26 b §, sådan den lyder i lag 1229/2013, samt
fogas till 7 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1229/2013, ett nytt 4 mom. som följer:

Riksdagens svar RSv 148/2018 rd

7 §

Beslut av republikens president i militära kommandomål inom gränsbevakningsväsendet

Trots vad som föreskrivs i 2 och 3 mom. tillämpas på ett sådant militärt kommandomål inom Gränsbevakningsväsendet som gäller användning av vapenmakt med krigsmateriel som är slagkraftigare än en tjänstemans personliga vapen det förfarande som föreskrivs i 32 § 2 och 3 mom. i lagen om försvarsmakten (551/2007). Vid föredragningen av ett sådant ärende har inrikesministern och chefen för Gränsbevakningsväsendet rätt att vara närvarande och uttala sin uppfattning om det.

26 b §

Studerandes övriga uppgifter

Staben för Gränsbevakningsväsendet kan förordna en studerande på grundkursen för gränsbevakare som har tillräcklig utbildning att även utföra andra uppgifter än övningar som ingår i utbildningen, om detta behövs för skötseln av allvarliga specialsituationer som hör till Gränsbevakningsväsendets ansvarsområde.

Bestämmelser om befogenheterna för studerande på grundkursen för gränsbevakare i uppgifter som avses i 1 mom. finns i 34 g § i gränsbevakningslagen.

Denna lag träder i kraft den

_____ .

Lag

om ändring av 2 kap. 21 § i polislagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i polislagen (872/2011) 2 kap. 21 § 1 mom., sådant det lyder i lag 753/2014, som följer:

Riksdagens svar RSv 148/2018 rd

2 kap.

Allmänna befogenheter

21 §

Gränskontroll och tullåtgärder

En polisman har rätt att genomföra in- och utresekontroller med sådana befogenheter som föreskrivs för en gränsbevakningsman i 28 och 28 a § i gränsbevakningslagen. Dessutom har polisen samma befogenheter att använda bild- och ljudupptagningar som skapats vid teknisk övervakning på ett gränsövergångsställe som Gränsbevakningsväsendet har med stöd av 31 § i gränsbevakningslagen. En polisman har samma rätt att styra och begränsa vistelse på ett gränsövergångsställe som en gränsbevakningsman som tjänstgör som chef vid ett gränsövergångsställe och en gränsbevakningsman med minst löjtnants grad har enligt 30 a § i gränsbevakningslagen.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors 27.11.2018

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare